

10 Απριλίου 2012
Αριθμ. Πρωτ.: 146072/13547/2012

Πληροφορίες: κ.κ. Αγγελική Μποσδογιάννη
Ιωάννα Κουφάκη (τηλ.:2107289614, 676)

Υ.Π.Ε.ΚΑ.
Γραφείο Υπουργού
Μεσογείων 119
Αθήνα

ΣΥΓΑ-ΠΕΖ
Ειδική Γραμματεία Περιβάλλοντος &
Ενέργειας
ΥΠΕΚΑ
Μεσογείων 119
10192 Αθήνα

Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών
Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
Δ/ση 20^η – Προϋπολογισμού
Πανεπιστημίου 37
10564 Αθήνα

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής
Γενική Δ/ση Χωροταξικής & Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού
Τμήμα Περιβαλλοντικού & Χωρικού Σχεδιασμού
Μεσογείων 239 & Παρίση 145 154 51 Ν.Ψυχικό

Θέμα: Βαρέλια με επικίνδυνα απόβλητα στα Καμίνια Πειραιά

Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε έγγραφη αναφορά ***, με αρ. πρωτ. 146072/4-11-2011 σχετικά με ανεξέλεγκτη απόθεση βαρελιών με επικίνδυνα απόβλητα στα Καμίνια Πειραιά.

Συγκεκριμένα, καταγγέλθηκε ότι στις 16-5-2011, επί της οδού Βασιλαδίου στον Πειραιά βρέθηκαν 4 βαρέλια που περιείχαν καυστικά επικίνδυνα απόβλητα. Το περιεχόμενο αυτών, μετά την πάροδο κάποιων ημερών, διαχύθηκε επί του οδοστρώματος. Ενημερώθηκε η Δημοτική Αστυνομία η οποία, την επομένη ημέρα, τοποθέτησε σήμανση στα βαρέλια. Επίσης καταγγέλθηκε ότι εντοπίστηκαν 4 βαρέλια στην οδό Δραγατσανίου και άλλα 4 βαρέλια στην οδό Νικολαδίου, με παρόμοιο περιεχόμενο. Τέλος καταγγέλθηκε ότι άλλα 4 βαρέλια γεμάτα με το ίδιο υλικό αφέθηκαν στην συμβολή της Αγίου Φιλίππου με την οδό Βασιλαδίου, στις 3-11-2011.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ενεργώντας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του (Ν. 3094/2003 «Συνήγορος του Πολίτη»), έχει αναλάβει τη διερεύνηση της εν λόγω υποθέσεως.

A. Νομοθετικό πλαίσιο

- Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 12 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης Η.Π.13588/725/2006 «Εξυγίανση – αποκατάσταση χώρων ρυπασμένων από επικίνδυνα απόβλητα» «...Η αναγνώριση και αποτίμηση (αξιολόγηση) της ρύπανσης σε χώρους ή εγκαταστάσεις, ή στον ευρύτερο χώρο, όπου έχουν διενεργηθεί εργασίες διαχείρισης ή απόρριψης επικινδύνων αποβλήτων, και η διακρίβωση του φορέα διαχείρισης ή του κατόχου των επικινδύνων αποβλήτων πραγματοποιούνται από την αρμόδια υπηρεσία Περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας. Μέσα σε ένα (1) χρόνο από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης ο φορέας διαχείρισης των επικινδύνων αποβλήτων υποχρεούται να υποβάλει στην ως άνω αρμόδια υπηρεσία ειδική μελέτη εξυγίανσης – αποκατάστασης των χώρων ή εγκαταστάσεων, το περιεχόμενο της οποίας προβλέπεται στις Γενικές Τεχνικές Προδιαγραφές του άρθρου 5 της παρούσας απόφασης. ...».
- Σύμφωνα με την παρ. 2 του ως άνω άρθρου «... Με την απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου καθορίζεται ως φορέας εκτέλεσης των εργασιών αυτών: α) Ο φορέας διαχείρισης ή ο κάτοχος των επικινδύνων αποβλήτων, ... β) Η Περιφέρεια, για τις περιπτώσεις εγκαταλελειμμένων χώρων ή εγκαταστάσεων διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων και μέχρις ότου διαπιστωθεί η ταυτότητα του παραγωγού ή κατόχου των επικινδύνων αποβλήτων, ...».
- Σύμφωνα με το άρθρο 280 του ν.3852/2010 Πρόγραμμα Καλλικράτης «...οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις ασκούν τις αρμοδιότητες των κρατικών Περιφερειών...».
- Σύμφωνα με την παρ. 2, του άρθρου 6 του Π.Δ. 148/2009 το οποίο μετέφερε στην εθνική έννομη τάξη την οδηγία 2004/35 ΕΚ για την περιβαλλοντική ευθύνη «...συνιστάται αυτοτελές συντονιστικό γραφείο... για την πρόληψη και την αποκατάσταση των περιβαλλοντικών ζημιών ...(ΣΥΓΑ-ΠΕΖ), ...ανατίθεται η εποπτεία και ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων παρόντος διατάγματος και ο συντονισμός των σχετικών δράσεων των αρμόδιων Υπηρεσιών Περιβάλλοντος σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο...».
- Σύμφωνα με το Κεφάλαιο Α΄ Αδικήματα-Ευθύνη και Κυρώσεις Νομικών Προσώπων, άρθρο 3 του ν. 4042/2012 «...τιμωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 28 του ν.1650/1986, όπως τροποποιείται με το άρθρο 7 του παρόντος νόμου...η συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση ή διάθεση αποβλήτων...που προκαλούν ή ενδεχομένως να προκαλέσουν το θάνατο ή σοβαρές σωματικές βλάβες σε πρόσωπα ή ...στην ποιότητα του εδάφους...».

B. Ιστορικό – Φάκελος της υπόθεσης

Μετά την εξέταση του φακέλου της υπόθεσης, όπως αυτός συμπληρώθηκε με τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη, προκύπτουν τα κάτωθι:

Το Τμήμα Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας της Π.Ε. Πειραιά στο υπ' αρ. πρωτ. οικ35724/474/11/Φ101ΠΕΙ12/11/20-5-2011 εγγράφου του, το οποίο απευθυνόταν στη Δ/ση ΠΕ.ΧΩ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, επεσήμαινε ότι «...η Υπηρεσία μας πραγματοποίησε αυτοψία στις 19 Μαΐου 2011...επί της οδού

Βασιλαδίου...διαπιστώθηκε ότι ...υπήρχαν 4 μεταλλικά βαρέλια...σε όλα τα βαρέλια υπάρχει αυτοκόλλητη ετικέτα στην οποία αναγράφεται ... «Butyl Glycol» ένα από αυτά είχε διαρροή και υπήρχε στο έδαφος μαύρο πυκνόρρευστο υγρό...τα βαρέλια που είχαν εντοπιστεί επί της οδού Νικολετοπούλου...έχουν διαβρωθεί με αποτέλεσμα το περιεχόμενό τους να ρέει στο οδόστρωμα...το περιεχόμενο και αυτών των βαρελιών είναι ένα πυκνόρρευστο υγρό χρώματος μαύρου...». Επίσης, σύμφωνα με το ως άνω έγγραφο, διαπιστώθηκε η ανεξέλεγκτη απόρριψη βαρελιών αγνώστου περιεχομένου και σε άλλα σημεία της ευρύτερης περιοχής, ενώ το πρόβλημα επαναλήφθηκε και το Νοέμβριο του 2011.

Η ΕΥΕΠ Τομέας Νοτίου Ελλάδος με το υπ'αρ. πρωτ. 2351/25-7-2011 έγγραφο της ζήτησε από τις συναρμόδιες υπηρεσίες (Τμήμα Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας της Π.Ε. Πειραιά και η Δ/ση ΠΕ.ΧΩ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής) ενημέρωση σχετικά με τις ενέργειές τους για την εφαρμογή της νομοθεσίας περί επικινδύνων αποβλήτων.

Στην συνέχεια ο Συνήγορος του Πολίτη επικοινωνήσε τηλεφωνικά με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, όπου ενημερώθηκε για την αδυναμία της υπηρεσίας να προβεί στις οφειλόμενες ενέργειες λόγω έλλειψης κονδυλίων.

Κατόπιν των ανωτέρω και επειδή είχε παρέλθει σημαντικό χρονικό διάστημα από τότε που ανέκυψε το πρόβλημα και από τη διαπίστωση αυτού από τις συναρμόδιες υπηρεσίες, χωρίς ωστόσο να υλοποιηθεί η εξυγίανση και αποκατάσταση του χώρου, με αποτέλεσμα συστηματική ρύπανση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων αλλά και επικείμενη απειλή της δημόσιας υγείας, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε:

- από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής ως αρμόδια Υπηρεσία, σύμφωνα με το άρθρο 280 του ν.3852/2010 Πρόγραμμα Καλλικράτης και το άρθρο 12 της ΚΥΑ 13588/725/2006, να ενημερώσει την Αρχή σχετικά με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται και το χρονικό διάστημα εντός οποίου αναμενόταν η υλοποίηση του έργου απομάκρυνσης των επικινδύνων αποβλήτων, καθαρισμού και εξυγίανσης του χώρου.
- από τη Δημοτική Αστυνομία στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της να εντείνει την επιτήρηση της περιοχής, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το ως άνω έγγραφο του Τμήματος Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας, έχει επανειλημμένα διαπιστωθεί η ύπαρξη βαρελιών αγνώστου περιεχομένου στη συγκεκριμένη περιοχή.

Σε συνέχεια αυτού η Αρχή έλαβε το υπ' αρ. πρωτ. Φ12/5083/11/14-12-2011 έγγραφο της Δ/σης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής το οποίο απευθυνόταν στο Υ.ΠΕ.ΚΑ. και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους προκειμένου «...να εξετάσουν τη δυνατότητα διάθεσης πίστωσης το ύψος της οποίας με βάση τα στοιχεία που διαθέτουμε ...θα πρέπει να ανέρχεται στις 500.000 ευρώ...». Στο ως άνω έγγραφο επισημάνθηκε επίσης ότι «...η υπηρεσία μας ενημερώθηκε για εναποθέσεις βαρελιών με περιεχόμενο αγνώστης σύστασης, ενδεχομένως επικίνδυνα απόβλητα, σε διάφορα σημεία του Πειραιά, στο Μαρκόπουλο Αττικής καθώς και σε διάφορα σημεία της Δυτικής Αττικής...».

Τέλος περιήλθε στην Αρχή το υπ' αρ 10453/382/20-3-2012 έγγραφο της Δ/σης Καθαριότητας του Δήμου Πειραιά, το οποίο απευθύνεται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής και σύμφωνα με το οποίο «...η Υπηρεσία μας προέβη σε αυτοψία στις 19-3-2012 επί της οδού Σουλτάνη όπου διαπίστωσε ότι υπήρχαν 12 πλαστικά

δοχεία αγνώστου περιεχομένου και περιμετρικά αυτών υπήρχε διαρροή υγρών σκούρου χρώματος, μέρος των οποίων είχε σταθεροποιηθεί...».

Γ. Διαπιστώσεις

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου:

- Κατά την παρούσα χρονική στιγμή το μεγαλύτερο μέρος του περιεχομένου των τεσσάρων δοχείων που είχαν αφεθεί επί της οδού Βασιλαδίου έχει χυθεί στο έδαφος και το οδόστρωμα και ενδεχομένως έχει πλέον εκπλυθεί από τα νερά των βροχοπτώσεων, χωρίς να έχουν εφαρμοστεί οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν στη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαρές επιπτώσεις τόσο στο περιβάλλον αλλά και στην ανθρώπινη υγεία.
- Η ανεξέλεγκτη απόθεση δοχείων – βαρελιών με άγνωστο, ενδεχομένως επικίνδυνο, περιεχόμενο, δεν είναι μεμονωμένη αλλά δυστυχώς συστηματική. Σε διάστημα ενός έτους διαπιστώθηκε ανεξέλεγκτη απόθεση σε πολλά σημεία του αστικού ιστού του Δήμου Πειραιά καθώς και σε σημεία της Ανατολικής και Δυτικής Αττικής. Επισημαίνεται ότι η ανεξέλεγκτη απόθεση βαρελιών αναδεικνύει για μία ακόμη φορά την αποτυχία του εθνικού σχεδιασμού και την παραβίαση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν στη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων αλλά και την έλλειψη των ελεγκτικών μηχανισμών περιβαλλοντικής επιθεώρησης, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαρές επιπτώσεις τόσο στο περιβάλλον αλλά και στην δημόσια υγεία.
- Επειδή τα δοχεία αφενός περιέχουν επικίνδυνες και τοξικές ουσίες αφετέρου παρουσιάζουν διαρροές ή εκρήγνυνται με αποτέλεσμα το περιεχόμενο τους να διαχέεται στη γύρω περιοχή είναι επιτακτική η άμεση επέμβαση των Αρμοδίων Υπηρεσιών για την διαπίστωση του προβλήματος, την ταυτοποίηση των επικίνδυνων αποβλήτων, την απομάκρυνση και ασφαλή διάθεση αυτών καθώς και την εξυγίανση και αποκατάσταση των ρυπασμένων χώρων.
- Οι συναρμόδιες υπηρεσίες καίτοι ενήργησαν άμεσα απλώς διαπίστωσαν το πρόβλημα. Ωστόσο, επειδή δεν είχε διαπιστωθεί η ταυτότητα των παραγωγών ή των κατόχων των επικίνδυνων αποβλήτων στις εν λόγω περιπτώσεις, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση ως αρμόδια αρχή για την εκτέλεση των εργασιών απομάκρυνσης των επικίνδυνων αποβλήτων και εξυγίανση και αποκατάσταση των ρυπασμένων χώρων, δεν προέβη, μέχρι σήμερα, στις οφειλόμενες ενέργειες, επικαλούμενη έλλειψη κονδυλίων. Ως εκ τούτου παραβιάζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν στη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαρές επιπτώσεις τόσο στο περιβάλλον αλλά και στην ανθρώπινη υγεία.
- Επειδή η εν λόγω δραστηριότητα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Π.Δ. 148/2009 παραβιάζονται και οι διατάξεις αυτού που επιβάλλει στις αρμόδιες υπηρεσίες τη άμεση λήψη των αναγκαίων μέτρων για την απομάκρυνση των επικίνδυνων αποβλήτων και την αποκατάσταση των ρυπασμένων χώρων.

Δ. Προτάσεις

Κατόπιν των ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη:

➤ το μεγάλο χρονικό διάστημα που έχει παρέλθει από τη στιγμή που δημιουργήθηκε το πρόβλημα και από τη διαπίστωση αυτού κατά την αρχική αυτοψία του Τμήματος Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας της Π.Ε. Πειραιά την 17-5-2011, χωρίς να έχει εξευρεθεί λύση μέχρι σήμερα,

➤ τη συνεχιζόμενη επιβάρυνση στο περιβάλλον και την επικείμενη απειλή για τη δημόσια υγεία,

➤ το γεγονός ότι παραβιάζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν στη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, κωλυσιεργώντας αδικαιολόγητα, την απομάκρυνση και ασφαλή διάθεση εγκαταλελειμμένων βαρελιών καθώς και την εξυγίανση και αποκατάσταση των ρυπασμένων χώρων,

➤ την αναγκαιότητα για άμεση επέμβαση των Αρμοδίων Υπηρεσιών σε τέτοιες περιπτώσεις

➤ το αίτημα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης προς το Υ.ΠΕ.ΚΑ. και το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για διάθεση πίστωσης,

➤ το ότι η εν λόγω «δραστηριότητα» εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΠΔ148/2009 σύμφωνα με του Παρ. 1.2. του Παραρτήματος ΙΙΙ «...*διαδικασίες διαχείρισης αποβλήτων...*» που απαιτεί την λήψη άμεσων μέτρων για την αποκατάσταση της προκληθείσης ζημίας,

κρίνεται αναγκαία η άμεση ικανοποίηση του αιτήματος της χρηματοδότησης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής ώστε να ανταποκριθεί στις επιταγές του ΠΔ 148/2009. Ενδεχομένως μέρος της δαπάνης θα μπορούσε να εξασφαλιστεί από υφιστάμενους πόρους (π.χ. από το πράσινο ταμείο) καταβαλλόμενους έστω και τμηματικά, ιεραρχώντας τη σπουδαιότητα των προβλημάτων που έχουν προκύψει και σχετίζονται με τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων και την ανάγκη άμεσης εφαρμογής του ΠΔ 148/2009.

Σε κάθε περίπτωση κρίνεται απαραίτητο, με μέριμνα του (ΣΥΓΑ-ΠΕΖ), το οποίο έχει την ευθύνη για την ορθή εφαρμογή του ΠΔ 148/2009, να ενισχυθούν οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις με τους αναγκαίους πόρους, ώστε αυτές να έχουν τη δυνατότητα να ανταποκρίνονται άμεσα στις επιταγές του ΠΔ 148/2009.

Εν αναμονή της γνωστοποίησης των ενεργειών σας, παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με τιμή

Καλλιόπη Σπανού

Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. κ. Εισαγγελέα Πρωτοδικών Πειραιώς

3. ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
Ευριπίδου 66 18532 Πειραιάς

4 .ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ &
ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
Τμήμα Περιβάλλοντος &
Υδροοικονομίας Π.Ε. Πειραιώς
Γρ. Λαμπράκη 12 185 32 ΠΕΙΡΑΙΑΣ